

Algoritmusok és adatszerkezetek 2

2015/16 tavaszi félév

Előadó: Dr. Ásványi Tibor

Készítették:

Koruhely Gábor (Koru)

Szalay Richárd (Whisperity)

Lektorálta:

Dr. Ásványi Tibor

Frissítve: 2016. 06. 18.

első blokk: 10:15 - 11:00
szünet: 11:00 – 11:15
második blokk: 11:15 - 12:00

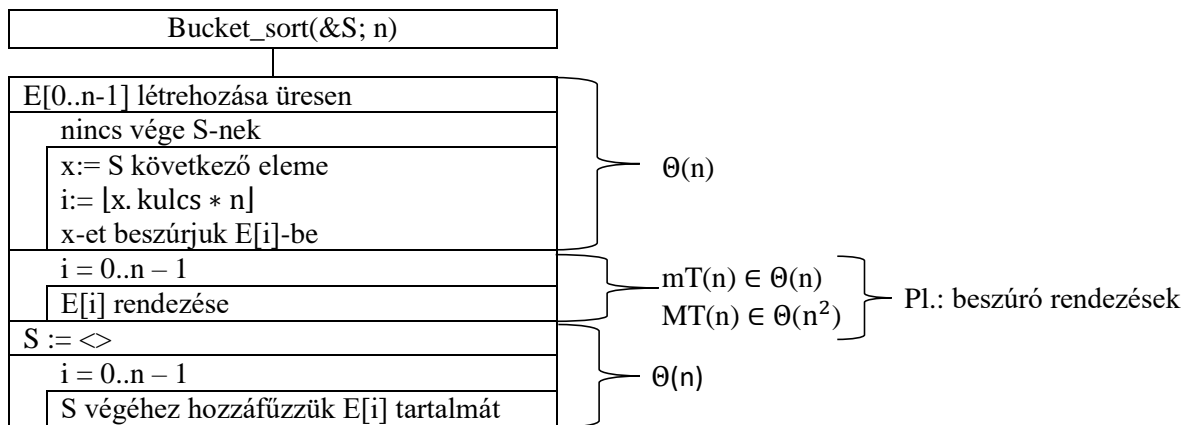
Rendezés lineáris időben

Edényrendezés (bucket sort)

Tételezzük fel, hogy a kulcsok: $[0,1)$ intervallumba esnek és egyenletesen oszlanak el.

Példa számok: 0,32; 0,81; 0,89; 0,17; 0,53 (n = 5) a „k” kulcsot $[k * n]$ edénybe tesszük

0.edény: 0,17
1.edény: 0,32
2.edény: 0,53
3.edény:
4.edény: 0,81; 0,89
az eredmény: 0,17; 0,32; 0,53; 0,81; 0,89

azonban hiába mehet n^2 -ig a műveletigény, a legtöbb esetben (a legtöbb inputra) marad az átlagos n-es műveletigény

Leszámláló rendezés (Counting sort)

Most tegyük fel, hogy a kulcsok $[0..k]$ -ba esnek, $k \in O(n)$ (azaz k legfeljebb n -nel lineáris)

ϕ : kulcsfüggvény $A[1..n]: T$
 $\phi: T \rightarrow [0;k]$ $C[0..k]: 0..n$

Példa: ($k = 3$), a számok: 312, 213, 021, 222, 323, 331
 (a 0. lépés az init)

C[] adottodik elemkor							
h	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
0	0			1			1
1	0						0
2	0		1		2		2
3	0	1				2	3

ennyi ilyen kulcsú elem van ϕ szerint

négyes számrendszer-beli számok

312	3
213	2
021	0
222	2
323	3
331	3

$A[i]$ $k=3$
 $n=6$

Counting sort($A[1..n]$, k , ϕ , $B[1..n]$)

C[0..k] létrehozása		$\theta(k)$
$i := 0..k$		
$C[i] := 0$		
$i = 1..n$		$\theta(n)$
$C[\phi(A[i])] := C[\phi(A[i])] + 1$		
$i = 1..k$		$\theta(k)$
$C[i] := C[i] + C[i - 1]$		
$i = n..1 (-1)$		$\theta(n)$
$j := \phi(A[i])$		
$B[j] := A[i]$		
$C[j] := C[j] - 1$		

C[]:		utána		legfeljebb 3 kulcsú elemek száma
1	1	1	0	
0	1	1	1	
2	3	3	2	
3	6	6	3	

C[]:		A[] adottodik elemkor		B[]
0	1	6	5	
1	1	4	3	
2	3	2	1	
3	6	5	4	

most már a bal szélső számjegy szerint is rendezett a tömb; a többi számjegy szerinti, most már másodlagos rendezettséget megtartotta.

Radix (számjegypozíciós) rendezés

Radix(n elem, d számjegy, (szjegyek $0..k$))

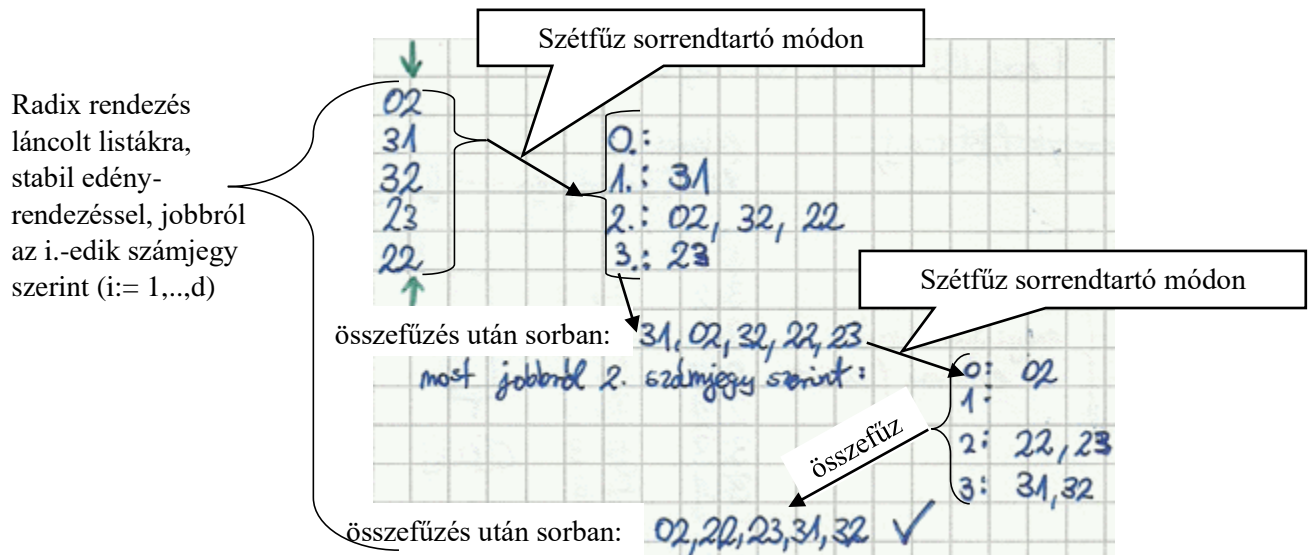
$i := 1..d$

rendezzük az elemeket stabil rendezéssel
hátról i -edik számjegyük szerint

Stabil rendezés: amely az elemeknek, egyenlő kulcsok esetén, az egymáshoz viszonyított sorrendjét nem változtatja meg (pl Counting_sort ilyen).

$$\left. \begin{array}{l} T_{\text{radix}} \in \Theta(d * T_{\text{stabil}}(n)) \\ T_{\text{counting}}(n, k) \in \Theta(n + k) \end{array} \right\} T_{\text{Radix rendezés tömbökre}} \in \Theta(d * (n + k)) = \Theta(n)$$

ha d konstans és $k \in O(n)$ volt

$$T_{\text{radix/edényrendezés}}(n, k) \in \Theta(d * (n + k)) = \Theta(n)$$

ha d konstans és $k \in O(n)$

tárgy követelményei:

- Legalább elégséges gyakorlati jegy kell a vizsgázáshoz,
- vizsga
 - 3szor lehet maximum vizsgázni egy vizsgaidőszakban,
 - vizsga ugyanolyan felépítésű, mint előző félévben az algo 1

tematika:

- A tárgy honlapján megtalálható a tárgy tematikája: <http://aszt.inf.elte.hu/~asvanyi/ad/ad2programok.pdf>
- 8tétel
- nem összehasonlító rendezésekről lesz szó,
- hasítótáblák
- gráf algók
 - legrövidebb út
 - minimális feszítőfa
- veszteségmentes tömörítés
- mintaillesztés

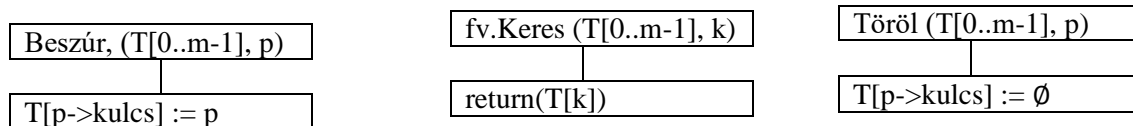
Hasítótáblák (Hash tables)

Hasonlóan a kiegyensúlyozott fákhoz cél lenne a 3 alapl művelet (keresés, beszúrás, törlés) optimálisan fusson le.

- átlagos esetben $\Theta(1)$, legrosszabb esetben $\Theta(n)$.

Direkt – címzés (Direct addressing):

a lehetséges kulcsok az $U = \{0, \dots, m-1\}$ (m nem túl nagy pozitív egész) univerzumba esnek
műveletei: beszúr; keres; töröl

A tárigény miatt problémás a módszer, pl. ha a személyi szám szerint így tárolnánk a magyarokat, akkor a <10millió embernek 75 millió hely kellene, nagyon sok az üres hely.

h: kulcsuniverzumból résekre (slotokra) képez le.

(n a tárolt adatok száma)

h: $U \rightarrow [0..m-1]$

($|U| \gg m$ /*>> := sokkal nagyobb*/), ($m \in O(n)$)

h hasító függvény

A baj az, hogy hiába tesszük a hash szerinti helyre a kulcsokat, előbb, utóbb lesz két külön kulcs, aminél $h(k) = h(k')$. Ekkor kulcsütközés következik be, ez célszerűen láncolt listával elkerülhető.

Láncolt listás esetben viszont $MT_{\text{keres}}(n) \in \Theta(n)$; $mT_{\text{keres}}(n) \in \Theta(1)$; $AT_{\text{keres}}(n) \in \Theta(1 + \alpha)$, a törlés műveletigénye ugyanaz, mint a keres egyes eseteiben.

a minimális akkor lehet, ha a részhez tartozó lista első elemét keressük, vagy a lista üres.

a listák átlagos hossza a hashtábla kitöltöttségi hányadosa, $\alpha = \frac{n}{m}$

Ha nem ellenőrizzük az esetleges duplikált kulcsokat, a beszúrás igénye $\Theta(1)$. Ha nem engedjük meg a duplikált kulcsokat, ugyanaz, mint a keresés-nél.

Egyszerű egyenletes hasítás: minden slotra ugyanakkora a h leképezési valószínűsége.

Ilyen hash-ek megadhatók, de elég komoly matematika van mögötte.

Osztómódszer: $h(k) = k \bmod m$,

ahol m olyan prím amely messze van a 2-hatványoktól

Ha a kulcsok a [0,1) intervallumon egyenletesen oszlanak el, akkor a $h(k) = \lfloor k * m \rfloor$ is jó hashfüggvény

Szorzó módszer:

$0 < A < 1$ konstans

$h(k) = \lfloor \{k * A\} * m \rfloor$ ($\{x\}$ a törtész fgv.)

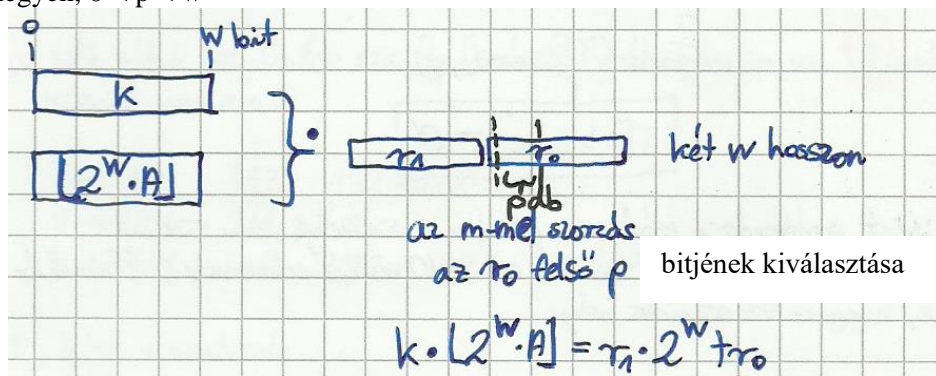
(különböző vizsgálatok szerint $A = \frac{(\sqrt{5}-1)}{2} \approx 0,618$ jól szórja szét a kulcsokat.

Ezt a kiszámítást azonban nehéz elvégezni a lebegőpontos aritmetika miatt.

$m = 2^p$ a hashtábla mérete

$w = 32$

$k \in 0 \dots 2^w - 1$; legyen, $0 < p < w$

A kulcsütközések feloldására a láncolt lista helyett vannak más módszerek is.

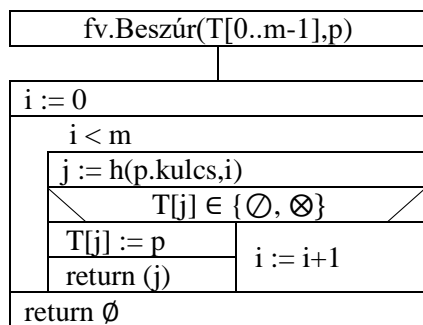
Nyílt címzés:

$h: U \times [0 \dots m - 1] \rightarrow [0 \dots m - 1]$ Most az egyszerűség kedvéért nem ellenőrizzük a duplikált kulcsokat.

k kulcshoz m darab hash-érték fog tartozni: $\langle h(k,0); h(k,1); \dots h(k,m-1) \rangle \leftarrow$ próbasorozat

A műveletek a próbasorozaton mennek végig:

Pl: beszúrásnál ha $h(k,0)$ -hoz van foglalt elem akkor $h(k,1)$ -re szűr be, feltéve ha az már szabad üres vagy törölt

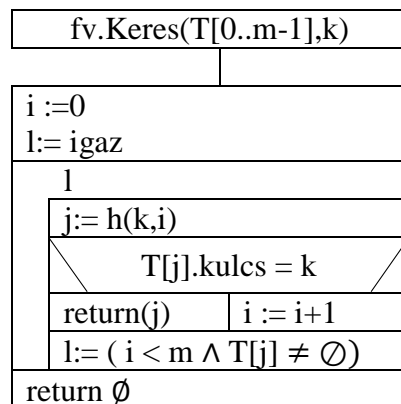
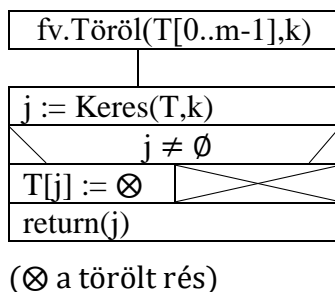

ahol: \emptyset : üres rés
 \otimes : törölt rés
 $\emptyset \in \mathbb{Z} \setminus [0..m-1]$

A próbasorozatnak a $\langle 0, 1, \dots, m-1 \rangle$ permutáltjának kell lennie

A próbasorozatok egyik előállítási módja pl. a lineáris próbálás:

$$h(k, i) = (h'(k) + i) \bmod m$$

Feltesszük, hogy
 $\emptyset.kulcs, \otimes.kulcs \notin U$
 $k \in U$

11₂ EA

Hasítótáblák

Hasítótáblák tulajdonságai:

- egy szótárt valósítanak meg
- kulcs alapján lehet benne keresni
- törölni is lehet benne
- átlagos műveleti igény konstans

a tábla (ism.):

egy tömbnek lehet tekinteni; 0..m-1-ig indexelve van

speciálisan a nyílt címzésnél az adatokat slot-okban tároljuk;

megkülönböztetjük a törölt (⊗) illetve az üres (⊘) slotokat

sikertelen a keresés, ha üres slothoz ér, vagy ha túl sokat próbálkozik (m db próba után megáll)

valójában nem egy hash függvény van, hanem m db hash függvény van

feltehetjük, hogy van m db hash függvény

$$h: (., i) : U \rightarrow 0..m-1 \quad (i \in 0..m-1)$$

$$\langle h(k,0), \dots, h(k,m-1) \rangle \text{ perm } \langle 0, \dots, m-1 \rangle$$

lineáris próba: $h(k,i) = (h'(k) + i) \bmod m$

négyzetes próba: $h(k,i) = (h'(k) + c_1 * i + c_2 * i^2) \bmod m$

/*ahol $h'(k) = h(k,0)$ */

ahol jól bevált ajánlás, hogy m 2-hatvány, c_1, c_2 pedig $\frac{1}{2}$ $(m = 2^p, 0 < p \in \mathbb{Z})$

$$i \neq j: (h(k,i) - h(k,j)) \bmod m = \left[\frac{i*(i+1)}{2} - \frac{j*(j+1)}{2} \right] \bmod m \neq 0 \Leftrightarrow$$

$$2m \nmid i * (i + 1) - j * (j + 1) = i^2 + i - j^2 - j = i^2 - j^2 + (i - j) = (i - j)(i + j + 1)$$

$2^{p+1} \nmid (i - j)(i + j + 1)$ ezek párossága különbözik

$$a) \quad 2 \mid (i - j) \Rightarrow 2 \nmid (i + j + 1)$$

de $2m \nmid (i - j)$ hiszen $i - j < 2m - 1$

$$b) \quad 2 \mid (i + j + 1) \Rightarrow 2 \nmid (i - j)$$

de $2m \nmid (i + j + 1)$ -nek, mivel $(i + j + 1) < 2m - 1$

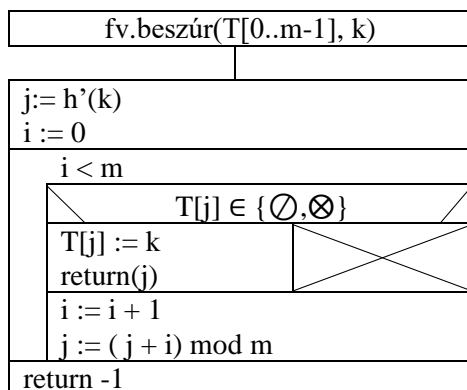
azaz 2-hatvány tábla esetén a négyzetes próba szépen lefedti az egész táblát

$$(h(k, i + 1) - h(k, i)) \bmod m = \left[\frac{(i + 1) * (i + 2)}{2} - \frac{i * (i + 1)}{2} \right] \bmod m = (i + 1) \bmod m$$

azaz: $h(k, i + 1) = (h(k, i) + (i + 1)) \bmod m$

és $h(k,0) = h'(k)$

feltesszük: törölt(⊗) slot kulcsa és az üres(⊘) slot kulcsa nem eleme az U-nak

nyílt címzés, négyzetes próba és ⊘.kulcs és ⊗.kulcs ∉ kulcsuniverzum

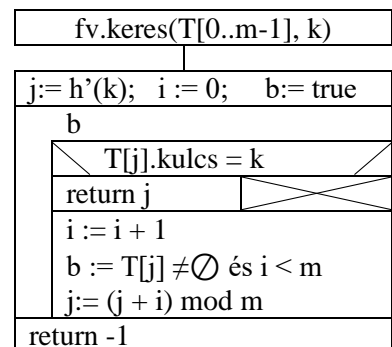
az általános négyzetes próbánál (ahol c_1 és c_2 tetszőleges)

ha $h(k_1, 0) = h(k_2, 0)$, akkor $\forall i - re \quad h(k_1, i) = h(k_2, i)$

Másodlagos csomósodás

Tehát csak m különböző próbasorozat van a lehetséges m! közül, így a (másodlagos) csomósodás fellép, de ez jobb, mint a lineáris próba elsődleges csomósodása, ahol a sorozatok menet közben gabalyodhatnak össze...

Tipikusan foglalt rések hosszú összefüggő szakaszain alakulnak ki T[0..m-1]-ben elsődleges csomósodások.

Megjegyzés: ha T[j] NIL, akkor T[j].kulcs olyan extrémális érték, amely bármilyen összehasonlításra hamisít ad

Kettős hasítás

$$h(k, i) = [h_1(k) + i * h_2(k)] \bmod m$$

a próbasorozatok száma itt már $\Theta(n^2)$ szemben $\Theta(n)$ -nel.

ez – tapasztalat alapján – már majdnem ideális tud lenni

ha $\text{luko}(h_2(k), m) = 1 \Rightarrow \langle h(k, 0), \dots, h(k, m-1) \rangle \text{ perm } \langle 0, \dots, m-1 \rangle$ -nak

hiszen $i \neq j \Rightarrow (h(k, i) - h(k, j)) \bmod m \neq 0$

$$0 \neq (h(k, i) - h(k, j)) \bmod m \Leftrightarrow (i - j) * h_2(k) \bmod m \neq 0$$

$$\Leftrightarrow m \nmid (i - j) * h_2(k) \text{ mivel } |i - j| < m, h_2(k) \text{ pedig relatív prím (ez feltétel volt, hogy lehet biztosítani,}$$

hogy a $h_2(k)$ és az m relatív prímek legyenek).

a) m legyen prím, akkor $h_1(k) := k \bmod m$

$$h_2(k) = 1 + (k \bmod m')$$

ahol: $m' = m - 1$ v $m' = m - 2$ például, azaz m -nél picit kisebb

b) $m = 2^p$ és $2 \nmid h_2(k)$

Hashelés Ideális esete: Egyenletes hasítás

ideális lenne, ha $\langle 0..m-1 \rangle$ összes permutáció azonos valószínűséggel fordulna elő

$0 < \alpha$ telítettségi együttható < 1 esetén

- sikertelen keresés várható hossza $\leq \frac{1}{1-\alpha}$

- beszúrás várható hossza $\leq \frac{1}{1-\alpha}$

- sikeres keresés várható hossza $\leq \frac{1}{\alpha} * \ln\left(\frac{1}{1-\alpha}\right)$

Feltéve, hogy nincs a hasító táblában törölt rés (slot).

Ha sokat használjuk a hashtáblát, akkor feltöredezik, elfogynak az üres slotok, ekkor frissítést kell végrehajtani: beszúrásokkal új táblát létrehozni a mostani elemekből.

Gráf algoritmusok

Szomszédsági mátrix (C)

$$G = (V, E) \quad E \subseteq V \times V$$

$$V = 1..n$$

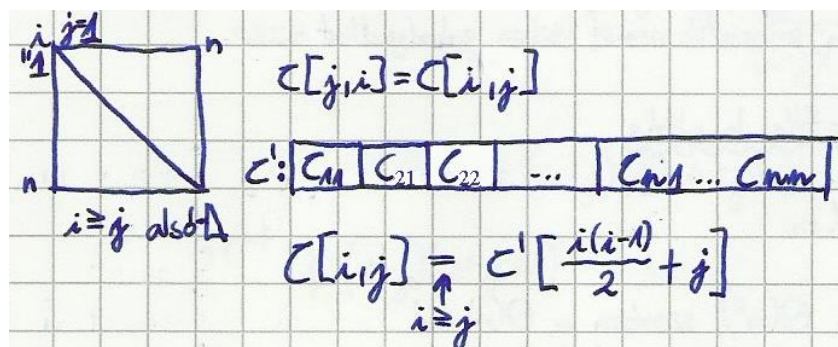
$$C[1..n, 1..n] \\ C[i, j] = \begin{cases} 1 \Leftrightarrow (i, j) \in E \\ 0 \Leftrightarrow (i, j) \notin E \end{cases}$$

ha számít az él költsége

$$w: E \rightarrow \mathbb{R}$$

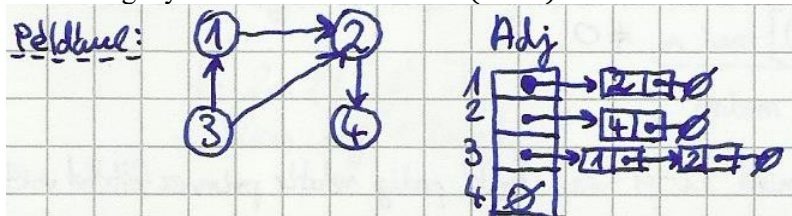
$$C[i, j] = \begin{cases} w(i, j) \Leftrightarrow (i, j) \in E & (i \neq j) \\ 0 \Leftrightarrow i = j \\ +\infty \text{ különben} \end{cases}$$

Azonban a mátrix tárolás miatt a műveletigény $\Theta(n^2)$, ami az irányítatlan esetben a szimmetria kihasználásával javítható (majdnem felezhető), de $\Theta(n^2)$ marad (csak alsó háromszög mátrixot tároljuk).

Szomszédsági éllistas reprezentáció:

Memóriaigény n csúcs és e él esetén: $\Theta(n + e)$

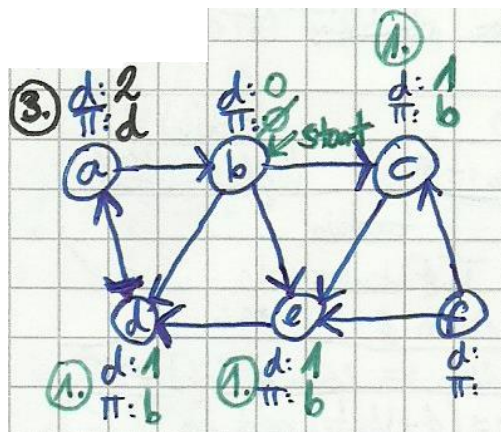
Elemi gráf algoritmusok

Szélességi keresés

Meghatározzuk a start csúcsból a további csúcsokba a legkevesebb él tartalmazó utat.

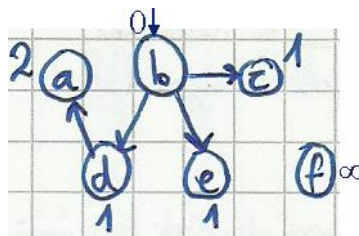
d – hány élen keresztül jutunk a csúcsba

π – melyik csúcsból jutunk a csúcsba

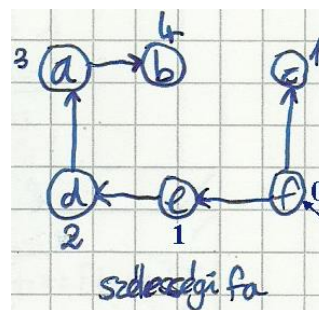
$Q = \langle b \rangle$

1. lépés: $Q = \langle c, d, e \rangle$ /*b szomszédai*/
2. lépés: $Q = \langle d, e \rangle$ /*c rákövetkezője e, de ott már voltunk*/
3. lépés: $Q = \langle e, a \rangle$ /*„a” d szomszédjai*/
4. lépés: $Q = \langle a \rangle$ /*e szomszédja csak a d, de ott már voltunk*/
5. lépés: $Q = \langle \rangle$ /*a sor kiürült, a bejárás véget ért

f-ből indítva, másik szemléltetési móddal:

d	a	b	c	d	e	f	Q	π	a	b	c	d	e	f
	∞	∞	∞	∞	∞	0	$\langle f \rangle$		\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset
f			1		1		$\langle c, e \rangle$				f		f	
c							$\langle e \rangle$							
e				2			$\langle d \rangle$				e			
d	3						$\langle a \rangle$	d						
a		4					$\langle b \rangle$		a					
b	3	4	1	2	1	0	$\langle \rangle$	d	a	f	e	f	\emptyset	

Az irányított gráfon a „szomszédsági” kapcsolat nem szimmetrikus.

A fenti gráfban pl.: a szomszédja b , de b -nek nem szomszédja a .

Jelölés:

Ha $G = (V, E)$, $E \subseteq V \times V$ gráf,

$G.V$ a G csúcsainak halmaza

$G.E$ a G éleinek halmaza

$u \in G.V$ esetén

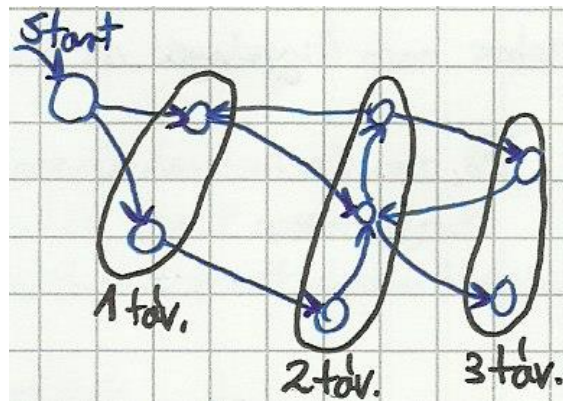
$G.Adj[u] \stackrel{\text{def}}{=} \{ v \in G.V \mid (u, v) \in G.E \}$

Feltesszük, hogy $(u, u) \notin G.E$, azaz nincs hurokél.

Feltesszük, hogy nincsenek párhuzamos élek sem.

} G egyszerű gráf

BFS(G,s)	
$\forall u \in G.V$	
$u.d := \infty$	
$u.\pi := \emptyset$	
$u.szín := \text{fehér}$	
$s.d := 0$	
$s.szín := \text{szürke}$	
$Q := \langle s \rangle$	
$Q \neq \langle \rangle$	
$u := Q.sorból()$	
$\forall v \in G.Adj[u]$	
$v.szín = \text{fehér}$	
$v.d := u.d + 1$	
$v.\pi := u$	
$v.szín := \text{szürke}$	
$Q.sorba(v)$	
$u.szín := \text{fekete}$	

BFS műveletigénye: $T(n, e) \in O(n + e)$, ahol $n = |V|$ és $e = |E|$

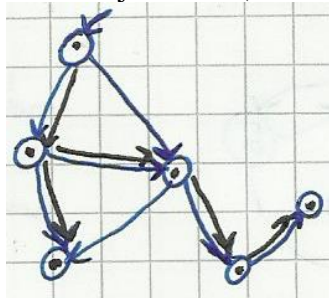
mindent legfeljebb egyszer dolgozunk fel, de előfordulhat, hogy néhány csúcs kimarad (a start csúcsból nem elérhető csúcsok és élek maradnak ki.).

DFS (Mélylési keresés)

DFS(G)	
$\forall u \in G.V$	
$u.\pi := \emptyset$	
$u.szín := \text{fehér}$	
$ido := 0$	
$\forall u \in G.V$	
$u.szín = \text{fehér}$	
$DFS_VISIT(u, G, ido)$	

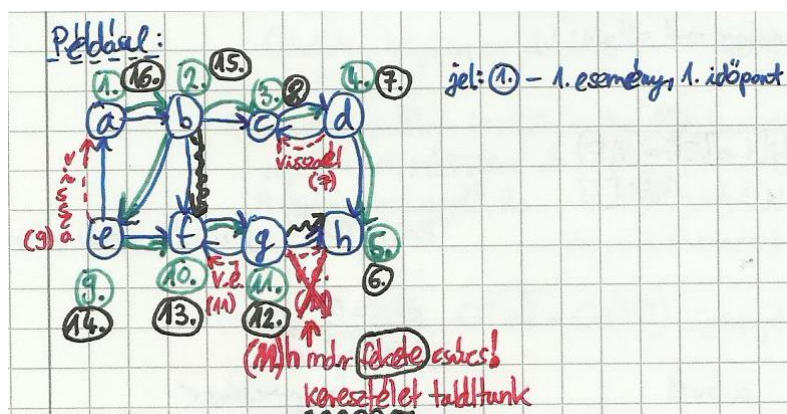
$u.d$ = elérési idő (discovery time)

$u.f$ = befejezési idő (finishing time)

DFS_VISIT(&u,G, &ido)	
$ido := ido + 1$	
$u.d := ido$	
$u.szín := \text{szürke}$	
$\forall v \in G.Adj[u]$	
$v.szín = \text{fehér}$	
$v.\pi := u$	
$DFS_VISIT(v, G, ido)$	
$v.szín = \text{szürke}$	
$viszrael(u, v)$	
$u.szín := \text{fekete}$	
$ido := ido + 1$	
$u.f := ido$	

Mélylési bejárás példa:

Ha az él már fekete csúcsba mutat, keresztélet vagy előreélet találtunk.

Élek osztályozása

Def:

$a \rightarrow b$ faél: ez kerül a mélységi fába, e mentén járjuk be a gráfot

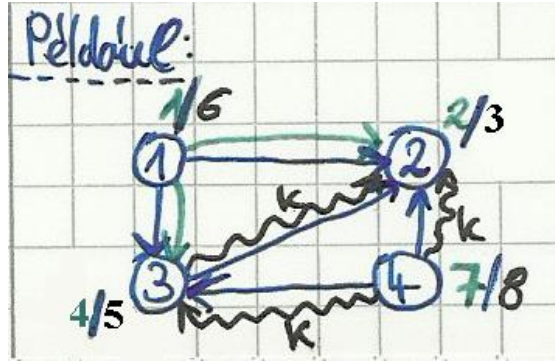
$f \leftarrow g$ visszaél (f a g őse egy mélységi fában.)

$b \rightarrow f$ előreél, az előreél két leszármazottat köt össze, ahol b-ből kettő vagy több faélból álló út vezet f-be.

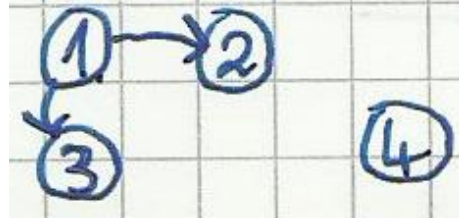
$g \rightarrow h$ keresztél, olyan két csúcs, amelyek más ágon vannak vagy másik mélységi fába mutat át

⊛

Példa:

Azaz a keresés eredménye egy mélységi erdő

DFS műveletigénye: $T(n,e) = \Theta(n + e)$ minden csúcsot néhányszor (3) és minden élet egyszer.

Tétel:

Ha a ⊛ mélységi bejárás során egy (u,v) élet találunk:

(u,v) faél $\Leftrightarrow v.\text{szín} = \text{fehér}$

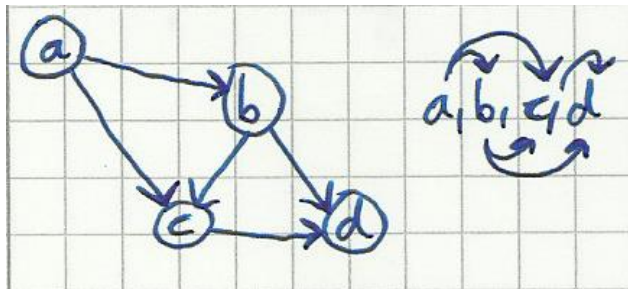
(u,v) visszaél $\Leftrightarrow v.\text{szín} = \text{szürke}$

(u,v) előreél $\Leftrightarrow v.\text{szín} = \text{fekete} \wedge u.d < v.d$

(u,v) keresztél $\Leftrightarrow v.\text{szín} = \text{fekete} \wedge u.d > v.d$

Irányított gráfok csúcsainak topologikus rendezése

Topologikus rendezés: A csúcsok olyan sorrendje, amelyben minden él egy-egy később jövő csúcsba (szemléletesen: balról jobbra) mutat.

Tétel: Pontosán akkor \exists topologikus rendezés, ha nincs irányított kör a gráfban.

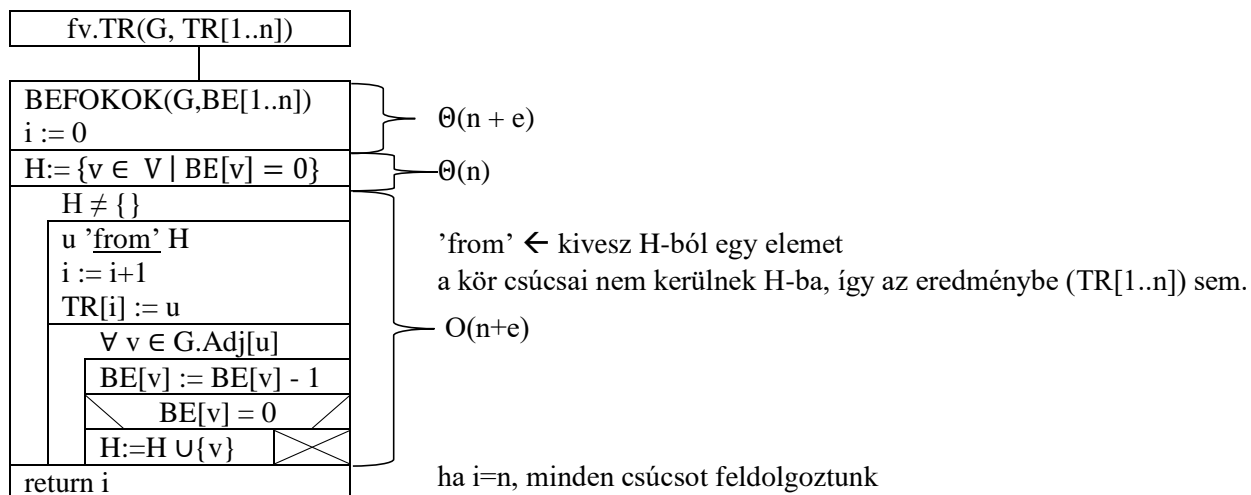
Bizonyítás:

- Ha van irányított kör a gráfban, jelölje $\langle u_1, u_2, \dots, u_k, u_1 \rangle$!
Ekkor egy tetszőleges topologikus rendezésben u_1 után jön valahol u_2 , az után valahol u_3 , és így tovább, végül is u_1 után jön u_k , és u_k után u_1 , ami \nexists , tehát ekkor nincs topologikus rendezés (a gráf csúcsain).
- Ha nincs irányított kör a gráfban, akkor nyilván van olyan csúcs, aminek nincs megelőzője.

Ha veszünk egy megelőzővel nem rendelkező csúcsot és töröljük a gráfból, akkor a maradék gráfban nem keletkezik irányított kör, lesz megint legalább egy olyan, amelyiknek nincs megelőzője.

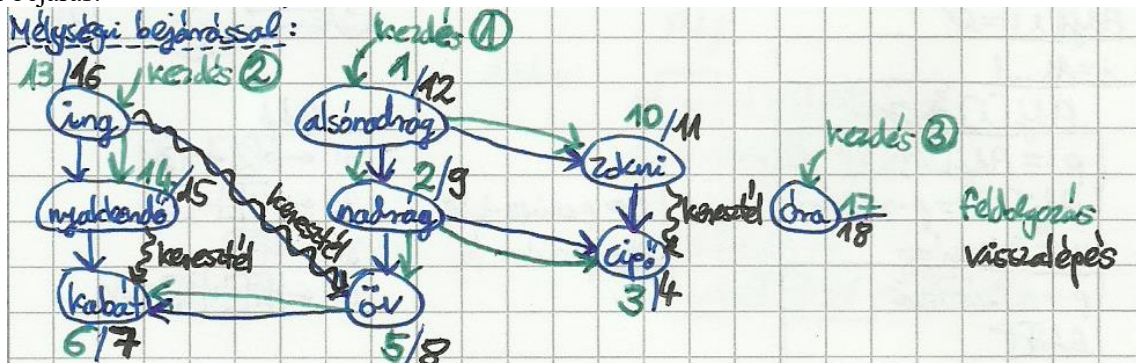
Sorban a törölt csúcsok adják a topologikus rendezést.

$$G=(V, \text{Adj}[V]) \quad \text{Adj}[u] = \{v \in V \mid (u, v) \in E\} \subseteq V$$

$$T_{\text{TR}}(n) \in O(n + e).$$

Mélységi bejárás:

A sorrend: $\langle \text{óra, ing, nyakkendő, alsónadrág, zokni, nadrág, öv, kabát, cipő} \rangle$

Tetszőleges u csúcs, akkor kerül a TR-be, a hátulról első szabad helyre, amikor befejeztük.

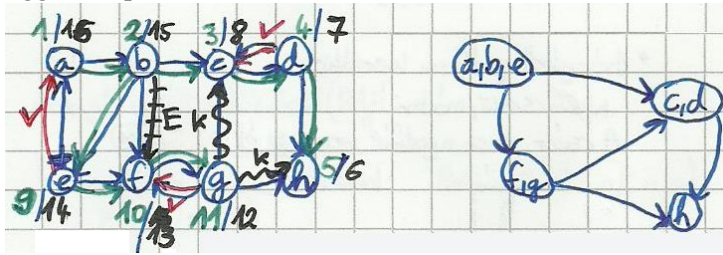
Ha a mélységi bejárás visszaélt talál \Leftrightarrow irányított kör van a gráfban \Leftrightarrow nincs topologikus rendezés.

Erősen összefüggő komponensek

/*Minden csúcsból minden csúcsba vezet irányított út a komponensen belül*/

A gráf erősen összefüggő komponensei:

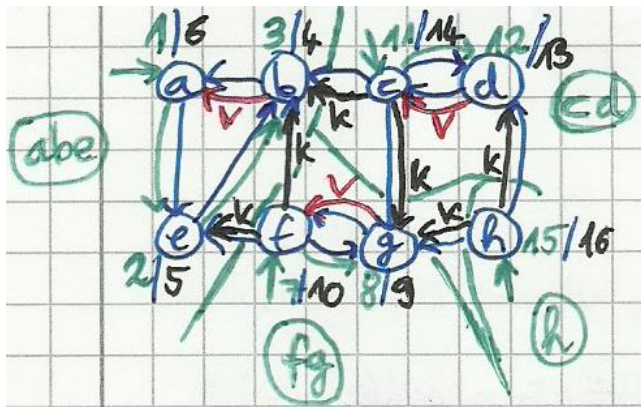
- a,b,e
- f,g
- c,d
- h

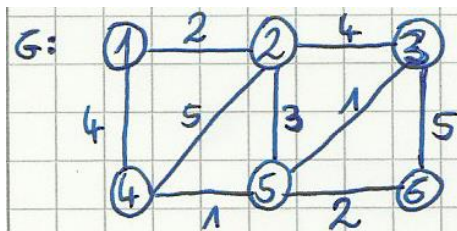
Előállítás: mélységi bejárással mintha topologikus rendezés lenne, de nem kezeljük a visszaéleket.

A sorozat: $\langle a, b, e, f, g, c, d, h \rangle$ a csúcsok befejezés szerinti sorrendben.

Transzponáljuk a gráfot, ezen mélységi bejárás a sorrend szerint, az így talált mélységi fák a komponensek.

Minimális feszítőfák

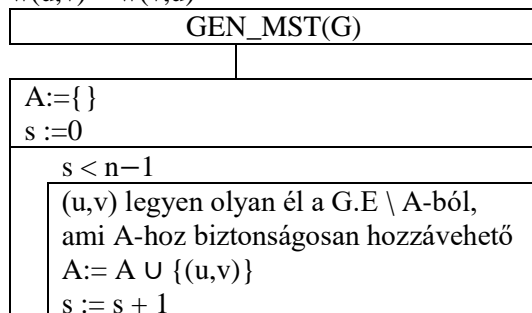
Kössünk össze minden várost, hogy minden pontba eljusson az áram, de a lehető legolcsóbban (és még sok más megfogalmazású feladat)

A lényeg minimális feszítőfa keresése.

$G=(V,E)$ $E \subseteq V \times V$ $(u,v) \in E \Leftrightarrow (v,u) \in E$ /* $u \neq v$, a hurokéleknek nincs értelme*/

$w: E \rightarrow \mathbb{R}$ élsúlyok

$w(u,v) = w(v,u)$

azaz $A \cup \{(u,v)\}$ minimális feszítőfa része marad
 \mathcal{P} invariáns $= \exists T = (V, T_E) \text{ MST, hogy } A \subseteq T_E$

Def1: $G=(V,E)$, $\emptyset \subsetneq S \subsetneq V$ esetben $(S, V \setminus S)$ vágás a G gráfban

Def2: $A \subseteq E$ és $(S, V \setminus S)$ vágás esetén a vágás elkerüli az A -t $\Leftrightarrow A$ egyetlen éle sem keresztezi a vágást

Def3: (u,v) él keresztezi az $(S, V \setminus S)$ vágást \Leftrightarrow az $u \in S$ és $v \in V \setminus S$ (vagy fordítva $u \in V \setminus S$ és $v \in S$)

Tétel: $G = (V, E)$ irányítatlan $w: E \rightarrow \mathbb{R}$ -rel élsúlyozott gráf
 $(S, V \setminus S)$ vágás a gráfban elkerüli A -t, ahol $\exists T = (V, T_E)$ MST, hogy $A \subseteq T_E$
 $(u, v) \in E$ egy könnyű él (legkisebb költségű) a vágásban
Ekkor (u, v) biztonságos A -ra nézve

Bizonyítás:

a) $(u, v) \in T_E$ ✓

b) $(u, v) \notin T_E \Rightarrow (p, q) \in T_E$, ami keresztezi az $(S, V \setminus S)$ vágást, ui: T feszítőfa, tehát T -ben el lehet jutni u -ból v -be.

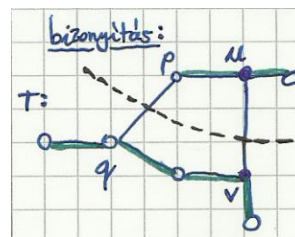
$\Rightarrow w(p, q) \geq w(u, v)$

(p, q) törlésével az MST szétesik, de ha ehhez (u, v) -t hozzávesszük, akkor újra feszítőfa lesz.

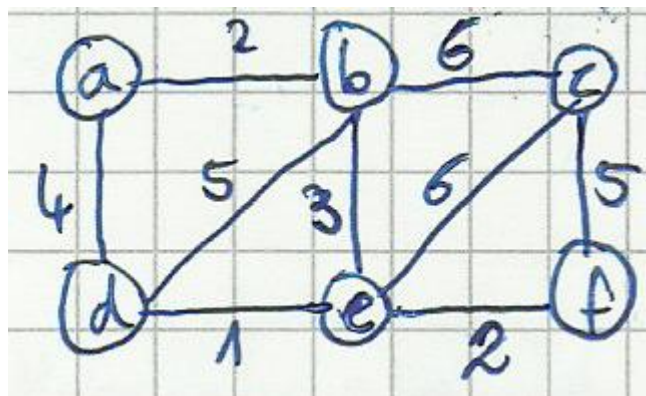
$T' = T \setminus \{(p, q)\} \cup \{(u, v)\}$

$w(T') = w(T) - w(p, q) + w(u, v) \leq w(T)$

viszont mivel T MST volt, $w(T') \geq w(T) \Rightarrow$ azaz $w(T') = w(T)$ és T' is MST kell, hogy legyen...

Minimális feszítőfa ismételése példán keresztül

 $G=(V,E)$
 $w: E \rightarrow \mathbb{R}$

egy vágás:

S	V\S
{a,b,d}	{c,e,f}

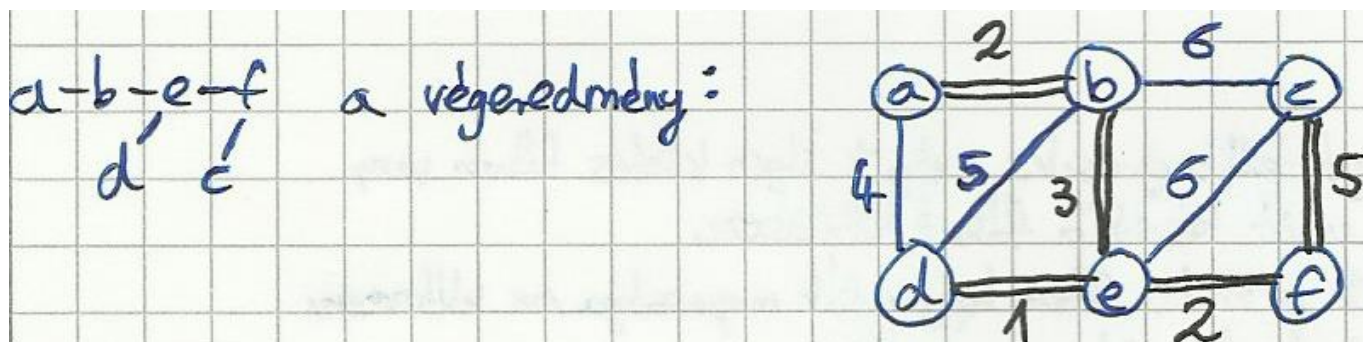
egy vágást keresztező él az $E \cap (S \times (V \setminus S))$

egy eleme, ennek a halmaznak a legkisebb súlyú tagja a könnyű él

A	S	V\S
\emptyset	{a, b, d}	{c, e, f}
d-e	{a, b, d, e, f}	{c}
d-e c f	{a}	{b, c, d, e, f}
a-b d-e c f	{a, b, d, e}	{c, f}
a-b d-e-f c	{a, b}	{c, d, e, f}

Az új vágás a két élt kerülje el, ne menjen keresztül rajtuk, majd mindig választjuk a könnyű élt.

Az eddig kiszámolt feszítőfa-részlet (A) élhalmaza diszjunkt kell, hogy legyen a vágás élével.

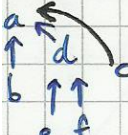

Kruskal algoritmus

- Elsőként súly szerint sorba rendezzük a csúcsokat! Minden csúcs egy egyelemű fát képezzen!
- Majd minden lépésben hozzávesszük a minimális élt, ha külön komponenseket kötnek össze (ha nem, kihagyjuk)

0. lépés	1	2	3	4	5	6	7	8	9	végeredmény:
	d ¹ e	a ² b	e ² f	b 3 e	a 4 d	a²b 5 d	c 5 f	b ⁶ c	b⁶c 5 e	
a b c d e f	a b c d ¹ e f	a ² b c d ¹ e f	a ² b c d ¹ e ² f	a ² b c 3 d ¹ e ² f	a ² b c 4 d ¹ e ² f kihagyjuk	a²b c 5 d ¹ e ² f kihagyjuk	a ² b c 3 d ¹ e ² f	a ² b ⁶ c 3 d ¹ e ² f kihagyjuk	a²b⁶c 5 d ¹ e ² f kihagyjuk	

A komponensek nyilvántartásához menetközben egy másik fát is kezelünk:

0	1 (d-e)	2 (a-b)	3 (f-d)	4 (b-e)	5	6	7 (c-f)	8	9
a b c d e f	a b c d f ↑ e	a d c ↑ ↑ b e f	a d c ↑ ↑ ↖ b e f	a ← d c ↑ ↑ ↖ b e f	(kihagyjuk)	(kihagyjuk)		(kihagyjuk)	(kihagyjuk)

MST_Kruskal(G,w)		
		$n-1 \leq e = G.E < n^2$
G.E mon. növ. rend. w szerint		$O(e \cdot \log e) = O(e \cdot \log n)$
$\forall u \in G.V$		$\Theta(n)$
Make_Set(u)		
A := {}		$\Theta(1)$
$\forall (u,v) \in G.E$ (w szerint mon. növ.)		$O(\log n)$ e-szer
x := HOL_VAN(u) y := HOL_VAN(v)		
$x \neq y$		$O(n)$ (n-1-szer néhány konstans)
A := A ∪ {(u,v)} Unió(x,y)		
return(A)		$O(e \cdot \log n)$

A HOL_VAN() megállapítja, a csúcs melyik ilyen köztes fában van, ennek megfelelően az unió később a fákat köti össze. (Mindegyik fát a gyökércsúcsa azonosítja.)

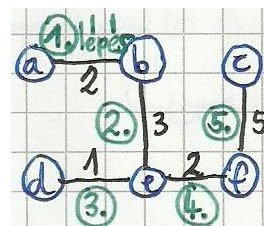
Az új élt úgy vesszük a köztes fához, hogy a fák magassága ne változzon, de a komponenshez tartozás jelezve maradjon. (Az alacsonyabb fa gyökerét a nagyobb fa gyökere alá kötjük be.)

A fák magassága legfeljebb $\log_2 n$ ($n = |G.V|$)

Közös magasság esetén az uniózott fa magassága h+1 lesz (h közös magasság volt)

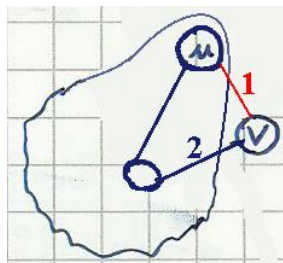
Prim algoritmus

- Kiindulva egy csúcsból és a (csúcs, maradék) vágás közé választja a minimális élt
- Ezt hozzáveszi az eredményhez és az (eddig eredmény, maradék) vágásban keresi a könnyű élt
- addig folytatva az előző két lépést, míg Minimális feszítőfát nem kapunk.

meg kell adni, hogy hol kezd (s), de mindegy, hogy hol kezd

MST_PRIM(G, s, w)	
$\forall u \in G.V$	$\Theta(n)$
u.kulcs := ∞ u.π := ∅	
s.kulcs := 0	$\Theta(1)$
Q : PrSor(G.V, kulcs alapján)	$\Theta(n)$
Q ≠ ∅	$\Theta(n)$
u := Q.MIN_KIVESZ()	$n \cdot O(\lg(n))$
$\forall v \in G.Adj[u]$	$\Theta(n+e)$
$v \in Q \wedge v.kulcs > w(u,v)$	$\Theta(e)$
v.kulcs := w(u, v) v. π := u	$O(e) + O((e) \cdot \lg(n))$ a kupac adminisztrációja, a kulcs váltás miatt

Lehet, hogy az u hozzávétele után v közelebb kerül a részleges feszítőfához.

Az egész algoritmus műveletigénye: $O((n+e) \cdot \lg(n))$, de a gráf összefüggő ($e \geq n-1$), azaz $O(e \cdot \lg(n))$

kezdő csúcs: a

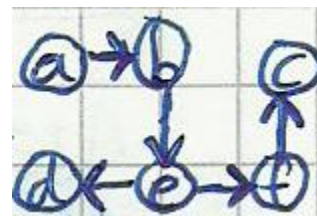
lépés	kulcs						π					
	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	f
start	0	∞	∞	∞	∞	∞	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset
a		2		4				a		a		
b	-		6		3				b		b	
e		-		1		2				e		e
d	-	-			-							
f			5		-				f			
c	nincs már több lehetséges szomszédja											
vége:	0	2	5	1	3	2	\emptyset	a	f	e	b	e

-: a szomszéd már korábban belekerült a fába

l: új, jobb távolság

prim optimalizációja:

Fibonacci kupacokkal le lehet csökkenteni a műveleti igényt: $O(e+n \cdot \lg(n))$

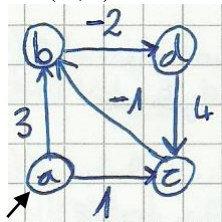

Az MST, amit kaptunk,
irányított faként
reprezentált
IRÁNYÍTATLAN FA

Legrövidebb út probléma

Adott egy tetszőleges hálózat, amiben az utaknak költségeik vannak, ezt a hálózatot egyszerű gráffal ábrázoljuk.

$G=(V,E)$ $w: E \rightarrow \mathbb{R}$

Negatív költség is lehetséges. Adott pontból az összes többi csúcsba meg szeretnénk határozni a legrövidebb utat a költségekkel, nem biztos, hogy a legkevesebb élből álló út a legrövidebb.

Mikor értelmes a kérdés:

- ha létezik a start csúcsból elérhető negatív kör, nincs legrövidebb út egyetlen a körből elérhető csúcsba sem.

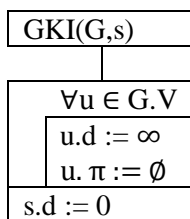
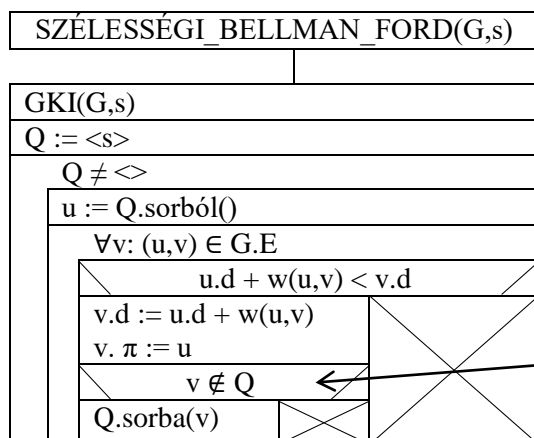
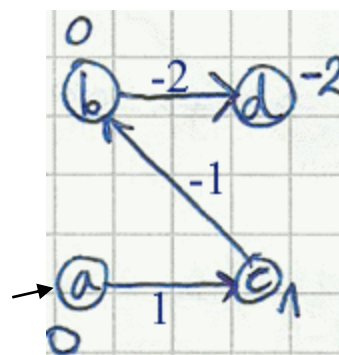
Ha a startcsúcsból csak nem negatív kör érhető el, az az útból elhagyható.

Optimális útnak tetszőleges részútja is optimális út.

Általános algoritmus: (Robert Endre Tarjan: Data Structures and Network Algorithms könyvben: "Breadth-first Scanning" algoritmus)

„Queue-based BELLMAN-FORD” (Sor alapú Bellman-Ford algo)

d	a	b	c	d	Q	π	a	b	c	d	menet
init	0	∞	∞	∞	$\langle a \rangle$		\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	
a		3	1		$\langle b, c \rangle$			a	a		0.
b				1	$\langle c, d \rangle$					b	1.
c		0			$\langle d, b \rangle$			c			
d					$\langle b \rangle$						
b				-2	$\langle d \rangle$					b	2.
d					$\langle \rangle$						3.
	0	0	1	-2			\emptyset	c	a	b	

a sorban levés ellenőrizhető pl. egy adattaggal, mindig bejárni a sort nem lenne hatékony.

Tulajdonság:

$\forall u \in G.V$, hogy ha az u csúcsba vezet k élből álló $s \rightarrow u$ optimális út \Rightarrow a k . menet elején már $u.d = w(s \rightarrow u)$ és $(s, \dots, u.\pi, u.\pi, u)$ egy optimális út

Lemma: s -ből nem érhető el negatív kör (amely összköltsége negatív) \Rightarrow tetszőleges u elérhető csúcsra létezik $s \rightarrow u$ optimális út, ami legfeljebb $n-1$ élből áll.

T(Lemma és Tulajdonság következménye):

Ha s -ből nem érhető el negatív kör

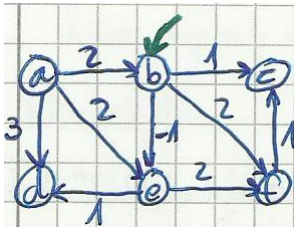
\Rightarrow tetszőleges u elérhető (s -ből) csúcsra létezik $s \rightarrow u$ optimális út, és egy optimális út az $n-1$. menet elején már rendelkezésünkre áll (ki van számolva).

\Rightarrow az $n-1$. menet végére kiürül a sor, az algoritmus $O(n \cdot e)$ időben megáll.

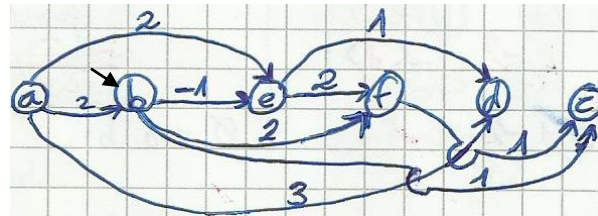
Következmény: Ha az $(n-1)$. menet végén van a Q sorban elem \Leftrightarrow van s -ből elérhető negatív kör.

Megjegyzés: vegyünk egy ilyen w elemet. Ebből a π pointereken visszafele haladva megtalálható egy ismétlődő v elem, amire $\exists k \in 1..n$ $\pi^k(v) = v$, és $(v, \pi^{k-1}(v), \pi^{k-2}(v), \dots, \pi(v), v)$ egy negatív kör.

Legrövidebb utak egy forrásból, körmentes irányított gráfokon

feltétel: nincs irányított kör,
akkor lehet topologikus rendezéssel optimális utakat keresni.

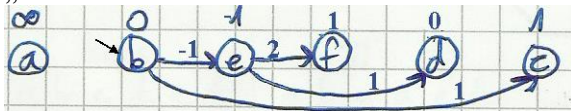

topologikus rendezés:

	d						π					
	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	f
init	∞	0	∞	∞	∞	∞	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset
a												
b			1		-1	2			b		b	b
e				0		1				e		e
f												
d												
c												
vége:	∞	0	1	0	-1	1	\emptyset	\emptyset	b	e	b	e

nem történik semmi, el kell jutni a start csúcsba

„a” nem volt elérhető

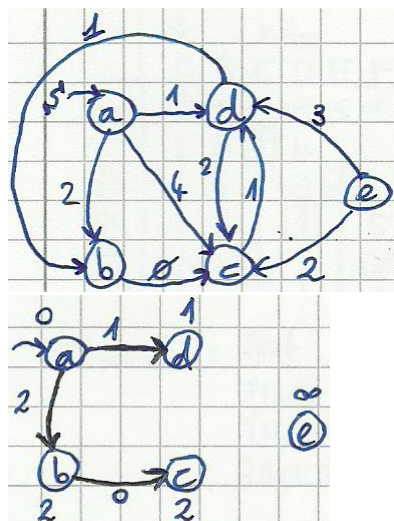
Műveletigény: $\Theta(n+e)$ műveletigény (topologikus rendezés)

\forall csúcs kiterjesztése ($\Theta(n+e)$)

Teljes műveletigénye: $\Theta(n+e)$

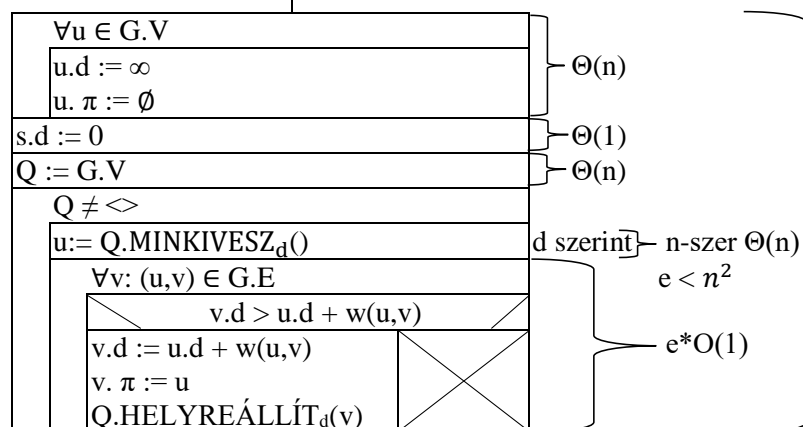
Legyen $G=(V,E)$ akár irányított, akár irányítatlan,
 $w: E \rightarrow \mathbb{R}_0$ nem negatív valós számok

DIJKSTRA algoritmus

d	a	b	c	d	e	kiterjesztés	π	a	b	c	d	e
init:	0	∞	∞	∞	∞			\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset	\emptyset
		2	4	1		a		a	a	a		
			3			d				d		
			2			b				b		
						c						
						e						
vége:	0	2	2	1	∞			\emptyset	a	b	a	\emptyset

Dijkstra(G, w, s)

$T(n) \in \Theta(n^2)$
 ha a Q rendezetlen

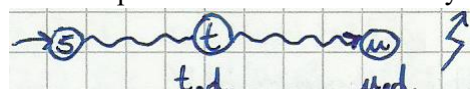
alsó index d azt jelenti, hogy a minkivesz a d értékei szerinti
 szomszédsági éllista + bináris kupac esetén $T(n, e) \in O((n+e) \cdot \log n)$

$Q.MINKIVESZ_d()$: $n \cdot O(\lg n)$
 $Q.HELYPEÁLLIT_d(v)$: $O(e \cdot \lg n)$

Áll: Amikor a csúcsot kivesszük a sorból, oda már optimális út vezet.

Bizonyítás:

start csúcsra \checkmark , a költség optimális. Tegyük fel, hogy nem igaz az Állítás! Legyen u az első ilyen csúcs, t pedig az $s \rightarrow u$ optimális út első csúcsa amely $\in Q$ sornak.

u -ra nem igaz, u -t válasszuk kiterjesztésre, ekkor nincs talált optimális út (de attól még létezik)

$u.d > w(s \xrightarrow{\text{opt}} u)$, mivel egyébként megtaláltuk volna az optimális utat.

$t.d \leq w(s \xrightarrow{\text{opt}} t) \leq w(s \rightarrow u) < u.d$

az $s \rightarrow t$ optimális út, mivel optimális út részútja.

\therefore hiszen „ t ”-t megelőző csúcs kiterjesztésekor beállítottuk, de mivel $t.d < u.d$, ezért a következő lépés „ t ”-t választja kiterjesztésre \checkmark

Minden csúcsból minden csúcsba legrövidebb út minden csúcsra futtatott Dijkstrával:

- ritka gráfra $O(n \cdot (n+e) \cdot \log n) = O(n^2 \cdot \log n)$
- sűrű gráfra $O(n^3 \cdot \log n)$, nem jó választás...
 - ehelyett a vektorpáros Dijkstra stabil $O(n^3)$ -öt ($n \cdot O(n^2)$) fut.

Floyd–Warshall - algoritmus

Engedjük meg a negatív élsúlyt, de ne lehessen negatív kör.

$G=(V, E)$

$G: V = 1..n$

csúsmátrixos ábrázolás

$D_{ij} := i \rightarrow j$ optimális út költsége (végtelen, ha nincs optimális út)

$\pi_{ij} := i \rightarrow j$ optimális úton j szülője

$D_{ij}^{(k)}$ = az $i \rightarrow j$ úton az $[1..k]$ indexű csúcsok lehetnek csak közbenső csúcsok.

$$\min\{w(i \xrightarrow[k]{v} j)\}$$

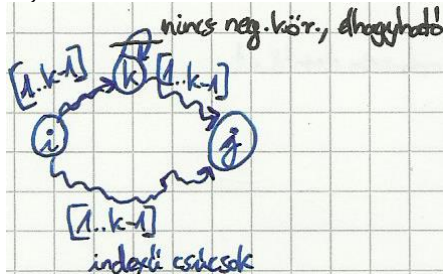
$\pi_{ij}^{(k)}$ = egy ilyen $[1..k]$ közbensős úton a j csúcsok szülője

$$D_{ij}^{(0)} = \begin{cases} 0, & \text{ha } i = j \\ w(i,j), & \text{ha } (i,j) \in G.E \wedge i \neq j \\ \infty, & \text{ha } i \neq j \wedge (i,j) \notin G.E \end{cases} \quad (\text{közvetlen út szülője})$$

$$\pi_{ij}^{(0)} = \begin{cases} \emptyset, & \text{ha } i = j \\ i, & \text{ha } i \neq j \text{ és } (i,j) \in G.E \\ \emptyset, & \text{különben} \end{cases}$$

$$D_{ij}^{(n)} = D_{ij}$$

$$\pi_{ij}^{(n)} = \pi_{ij}$$

ha $D_{ij}^{(k-1)} > D_{ik}^{(k-1)} + D_{kj}^{(k-1)}$, akkor $D_{ij}^{(k)} = D_{ik}^{(k-1)} + D_{kj}^{(k-1)}$
különben: $D_{ij}^{(k)} = D_{ij}^{(k-1)}$

hasonlóan $\pi_{ij}^{(k)}$ is ha nem tudtuk az utat javítani $= \pi_{ij}^{(k-1)}$

ha tudtuk $= \pi_{kj}^{(k-1)}$

$$D_{ik}^{(k)} = D_{ik}^{(k-1)}$$

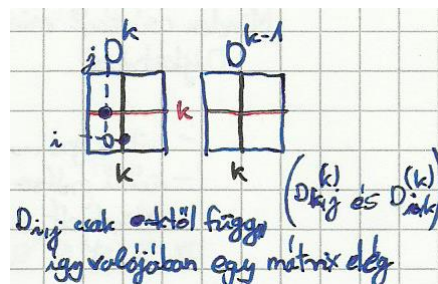
$$D_{kj}^{(k)} = D_{kj}^{(k-1)}$$

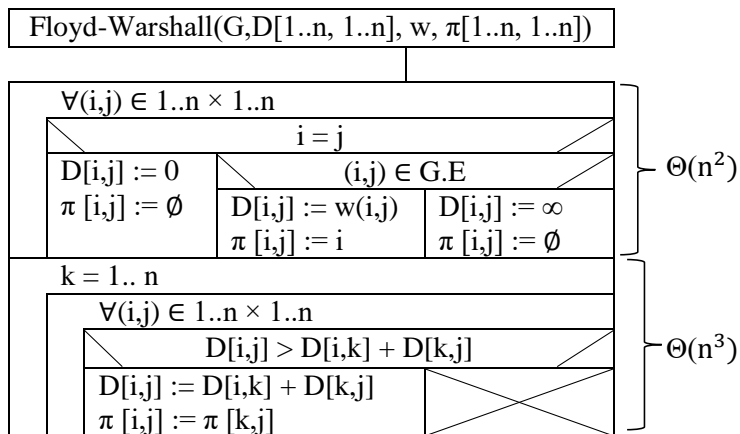
Az algoritmus lépésenként előállítja mátrixpárok sorozatát.

$$D^{(k)} = \left(D_{ij}^{(k)} \right)_{i,j=1}^n \quad k = 0, \dots, n-1, n+1 \text{ db mátrix.}$$

D és π k -adik sora és oszlopa a $(k-1)$ és k . lépésben egyenlő:

D i -edik sora: i . csúcsból optimális utak hossza.

$$T_{FW} \in \Theta(n^3)$$

Sűrű gráfokon az aszimptotikus műveletigény, mint a Dijkstra, de ritka gráfokon a Dijkstra aszimptotikusan jobb (feltéve hogy \nexists negatív él, és így a Dijkstra is alkalmazható).

Megjegyzés: A negatív körök a D főátlójában negatív számként jelennek meg.

Tranzitív lezárt algoritmus (Warshall algoritmus)

T_{ij} : van-e út i-ből j-be (megállapítja, hogy van-e a két csúc között út (csak az számít, hogy van-e, hogy milyen költségű az nem számít))

$T_{ij}^{(k)} \Leftrightarrow i \xrightarrow{\forall} j$ megint csak legfeljebb az $1..k$ csúcsokat érintő út.

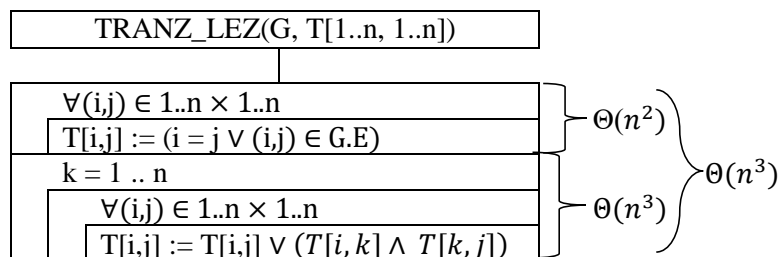
$T_{ij}^{(0)} = \begin{cases} \uparrow & , \text{ ha } i = j \vee (i,j) \in G.E \\ \downarrow & , \text{ különben} \end{cases}$

$$T_{ij}^{(k)} = T_{ij}^{(k-1)} \vee (T_{ik}^{(k-1)} \wedge T_{kj}^{(k-1)})$$

$$T_{ij}^{(n)} = T_{ij}$$

$$T_{ik}^{(k)} = T_{ik}^{(k-1)}$$

$$T_{kj}^{(k)} = T_{kj}^{(k-1)}$$

Sűrű gráfokra sokkal jobb, mint n db szélességi bejárás.

Ritka gráfokra ($e \in O(n)$) viszont n darab szélességi bejárás műveletigénye: $O[n * (n + e)] = O(n^2)$ aszimptotikusan kisebb, mint a $\Theta(n^3)$ Warshall algo-nál.

$$e \in O(n)$$

Sűrű gráfokra $T_{n*BFS}(n) \in O(n * (n + e)) = O(n^3)$.

$$e \in \Theta(n^2)$$

Ez hasonló a Warshall-hoz, de annak kisebb a konstans szorzója.

Mintaillesztési feladat

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
T[1..11] =	A	B	A	B	B	A	B	A	B	A	B
	B	A	B	A							
		B	A	B	A						
			B	A	B	A					
				B	A	B	A				
					B	A	B	A			
						B	A	B	A		
							B	A	B	A	
								B	A	B	A

P[1..4] = BABA

piros betű: annál a betűnél található az első nem egyező karakter

zöld betű: egyező karakter

zöld szó: a keresett minta megtalálható a szóban

s = 4 eltolás

két találat

s = 6 eltolás

Fa: T[1..n]: Σ ; P[1..m]: Σ $0 < m \leq n$ S := { s \in 0..n-m | T[s+1..s+m] = P[1..m] } programozása

Egyszerű_mintaillesztő_alg(T[1..n], P[1..m], S)		
S := { }		
s := 0..n-m		
<table border="1"> <tr> <td>T[s+1..s+m] = P[1..m]</td></tr> <tr> <td>S := S \cup { s }</td></tr> </table>	T[s+1..s+m] = P[1..m]	S := S \cup { s }
T[s+1..s+m] = P[1..m]		
S := S \cup { s }		

T[s+1..s+m] = P[1..m]
j := 1
j \leq m és T[s+j] = P[j]
j := j+1
return (j > m)

O(m)
 MT(m) \in $\Theta(m)$
 mT(m) \in $\Theta(1)$

Az egész eljárás műveletigénye:

MT(n,m) \in $\Theta((n-m+1)*m) = \Theta((n-m)*m)$ mT(n,m) \in $\Theta(n-m+1) = \Theta(n-m)$ $\xrightarrow{n > m \text{ esetén}}$

Megjegyzés:

Gyakran feltehető: $n \gg m$ Ekkor: MT(n,m) \in $\Theta(n*m)$ mT(n) \in $\Theta(n)$

Elég jónak tűnhet, de nagy inputra hamar elszáll, kell ennél jobb algoritmus.

QUICK SEARCH

Alapfilozófiája példán illusztrálva:

$$\text{Pl: } \Sigma = \{A, B, C, D\}$$
[illegible]

P = CADA

piros betű: a keresett minta nem található

zöld szó: a keresett minta megtalálható a szóban

⑥

eltoljuk annyival, hogy a szövegnek a mintán túli első karaktere (jel.X) illeszkedjen a mintában az (X) karakter jobb szélső előfordulására.

ha mintákon nem szereplő input karakter jön, teljes hosszon átugorjuk, hiszen úgysem illeszkedne

ABCD

shift: 1 5 4 2 adott betű esetén annyit kell lépni, hogy a minta illeszkedhessen, ezek a mintához specifikusak

$$\text{Init}(\text{shift}[\Sigma] : 1..n+1, P[1..m] : \Sigma)$$

$\forall \delta \in \Sigma$	}	$\Theta(d)$
shift[δ] := m + 1		
j = 1 .. m	}	$\Theta(m)$
shift[P[j]] := m + 1 - j		

először feltesszük, hogy Σ ábécé összes betűjét át kell ugrani.

j	shift[P[j]]
1	m
2	m-1
3	m-2
	...

⊛

hogy a $P[1]$ kerüljön $X=T[s+m+1]$ alá, a mintát a teljes hosszával el kell tolni, hogy $P[2]$ kerüljön az X alá, csak egyet, kevesebbet kell tolni, stb...

QuickSearch($T[1..n]: \Sigma; P[1..n]: \Sigma; S$)

Init(shift[Σ], P[1..m])	$\Theta(m + \overbrace{ \Sigma }^d) = \theta(m+d) \xrightarrow{\text{arrow}} \Theta(m)$
$s := 0$ $S := \{ \}$	
$s + m \leq n$ <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> $T[s+1..s+m] = P[1..m]$ </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> $S := S \cup \{s\}$ </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> $s+m < n$ </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> $s := s + \text{shift}[T[s+m+1]] \quad s := s + 1$ </div>	$mT(n, m) \in \Theta\left(\frac{n}{m+1}\right) \leftarrow \text{pl:}$ $MT(n, m) \in \Theta((n-m+1)*m) \leftarrow$

d konstans

RABIN-KARP

$$\Sigma = \{\sigma_1, \dots, \sigma_d\}$$
$$\varphi: \Sigma \rightarrow 0..d-1$$
$$\varphi(\sigma_i) = i-1$$
$$P[1..m] \sim \overbrace{\sum_{j=1}^m \varphi(P[j]) d^{m-j}}^{P_0}: d \text{ számrendszerbeli szám, Horner elrendezéssel: } \Theta(m) \text{ időben számítható.}$$
$$T[s+1..s+m] \sim T_s = \sum_{j=1}^m \varphi(T[s+j])d^{m-j}: \text{Horner elrendezéssel: } \Theta(m) \text{ időben számítható.}$$

A keresett eltolásokat $S := \{s \in 0..n-m \mid T_s = P_0\}$ alakban oldjuk meg, a d -számszisztemű számok egyenlőségét vizsgáljuk.

A számítás a Horner mellett tovább egyszerűsödik:

$$T_{s+1} = \sum_{j=1}^m \varphi(T[s+1+j])d^{m-1} = (T_s - \varphi(T[s+1])d^{m-1})d + \varphi(T[s+m+1]) : \Theta(1) \text{ időben,}$$

ha d^{m-1} -et előre kiszámoltuk.

$$T_s = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 8 & 25 \end{bmatrix}$$

$$T_{s+1} = \begin{bmatrix} 2 & 8 & 25 & 14 \end{bmatrix}$$

T_0 és P_0 számítása $\Theta(m)$ és $\Theta(m)$ idejű a rekurzió $\Theta(1)$ idejű.

A teljes műveletigény így $\Theta(m) + (n-m) * \Theta(1)$, ami $\Theta(n)$ igényű.

ha a rekurzió tényleg $\Theta(1)$ és a T_i, P_0 számokat a gép tudja hatékonyan ábrázolni.

Mi lesz a nagy mintákkal?

$p := P_0 \bmod q$ (q „nagy” prím)

$t_s := T_s \bmod q$

$h := d^{m-1} \bmod q$

$$t_{s+1} = (t_s - \varphi(T[s+1])h)d + \varphi(T[s+m+1]) \bmod q$$

a különbség átcsoportosíthat negatívba...

$$t_{s+1} = \left(\left(\frac{(t_s + dq - \varphi(T[s+1])h) \bmod q}{<(d+1)*q} \right) * d + \varphi(T[s+m+1]) \right) \bmod q$$

$$\Rightarrow t_s = \left(((t_{s-1} + dq - \varphi(T[s])h) \bmod q) * d + \varphi(T[s+m]) \right) \bmod q =: \Delta$$

hogy jól működjön $(d+1)q \leq$ legnagyobb ábrázolható szám kell legyen (`size_t`, `Integer'Last'`...)

Lehet hamis találat (fals pozitív), ekkor ellenőrizni kell, hogy valódi találat-e, eredeti karakterekkel.

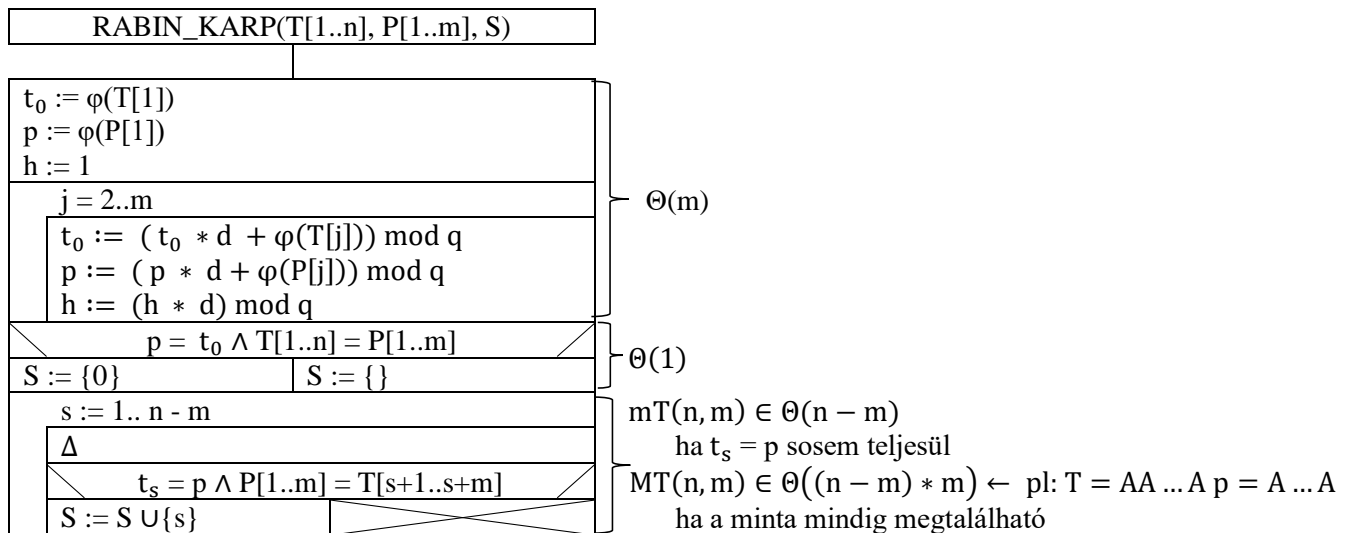
RABIN-KARP folytatása

$q = \frac{\max N}{d+1}$ ← legnagyobb ábrázolható N szám, prímszám használatával a mod q számítások nem fognak túlszordulni

$$p \neq t_s \Rightarrow P_0 \neq T_s$$

$p = t_s \nRightarrow P_0 = T_s$ így potenciális találat esetén a valódi találatot ellenőrizni kell.

a modulo számítás miatt
elveszik az információ

teljes algoritmus:

$$mT_{RK} \in \Theta(n)$$

$$MT_{RK} \in \Theta((n - m + 1) * m)$$

A gyakorlatban nincs túl sok valódi találat, nagy q esetén a hamis találatok száma se túl sok.

Így $AT_{RK} \sim mT_{RK}$ (nem biz)

Mintaillesztés lineáris időben

Példa:

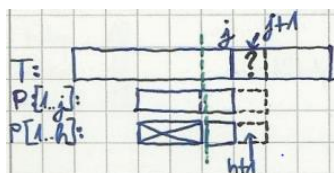
$P[1..8] = BABABBAB$

$T[1..18] =$

A	B	A	B	A	B	A	B	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

B																		
	B	A	B	A	B													
		B	A	B	A	B	B	A	B									
			B	A	B	A	B											
				B	A	B	A	B										
					B	A	B	A	B									
						B	A	B	A	B								
							B	A	B	A	B							
								B	A	B	A	B						
									B	A	B	A	B					
										B	A	B	A	B				
											B	A	B	A	B			
												B	A	B	A	B		
													B	A	B	A	B	
														B	A	B	A	B

eltoljuk a mintát annyival, hogy a minta
illeszkedő része az eltolás után illeszkedjen
részben a szövegre

Keressük a legnagyobb olyan h-t, hogy $P[1..h]$ suffixe $T[1..i]$ és $h < j$

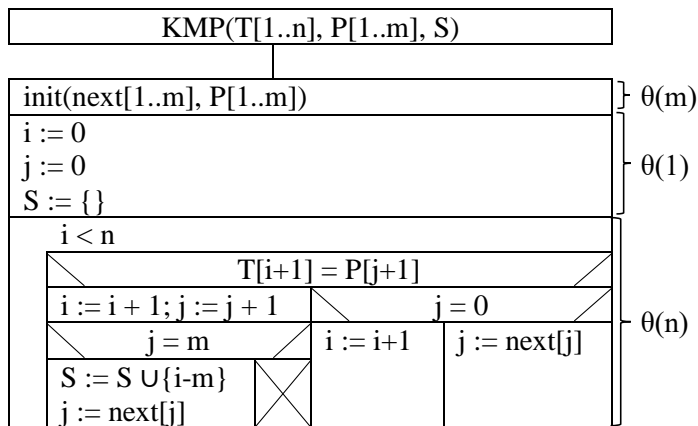
$T[1..i]_j$ hosszú suffixe = $P[1..j] \Rightarrow T[1..i]_h$ hosszú suffixe = $P[1..j]_h$ hosszú suffixe $\Rightarrow P[1..h]$
 ilyen feltételt kielégítő h-t keresünk.

Ez az információ csak a minta ismeretében megkapható.

Def: $\text{next}(j) = \max \{h \in [0..j-1] \mid P[1..h] \supset P[1..j]\}$

$\text{next}[1..m] := \text{next}(1..m)$

Ezt kiszámolva úgy toljuk el a mintát, hogy $p[1..\text{next}(j)]$ legyen a $T[1..i]$ hosszú suffixe alatt, mivel korábban biztos nem lehet illeszkedés.

$$0 \leq i \leq n \wedge 0 \leq j < m \wedge i \geq j \wedge P[1..j] \supset T[1..i] \wedge S = \{s \in 0..i-m \mid P[1..m] = T[s+1..s+m]\}$$

$\text{next}^k(j) = P[1..j]$ k-adik leghosszabb illeszkedő prefixe

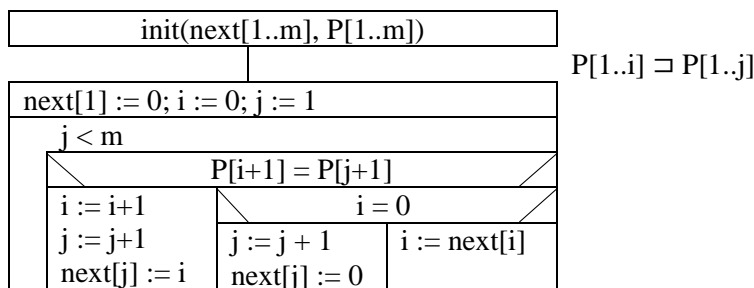
A fő ciklus $T \in \Omega(n)$, mivel i növekedni egyesével tud, és n -ig nő \Rightarrow biztos van n lefutás

$t(i,j) = 2i - j \in [0..2n]$ szig mon növény mind a négy ágon, de így a főciklus legfeljebb $2n$ -szer fut le $\Rightarrow T \in O(n)$

$$0 \leq j \leq i \leq n$$

\Downarrow

$T_{\text{fő}} \in \theta(n)$

most is a $2j-i \in [0..2n]$, az ágakon szigorúan monoton növény mindig így legfeljebb $2m$, legalább m -szer fut le $\Rightarrow \theta(m)$

1011₂ EA

Folytatás init stuki:

Def: next: [1..m] → [0..m-1] (m ∈ ℕ₊)

next(j) = max{h ∈ [0..j-1] | P[1..h] ⊃ P[1..j]}

$x \sqsubset y \Leftrightarrow xz = y \ (\exists z)$

$x \supset y \Leftrightarrow zx = y \ (\exists z)$

x ps-párosa y -nak $\Leftrightarrow x \neq y \wedge x \sqsubset y \wedge x \supset y$ /*ps: prefix-suffix*/

Tulajdonságok:

1. P[1..h] ps – párosa P[1..j] – nek $\Leftrightarrow 0 \leq h < j \wedge P[1..h] \sqsubset P[1..j]$
2. P[1..i+1] ⊃ P[1..j+1] $\Leftrightarrow P[1..i] \sqsubset P[1..j] \wedge P[i+1] = P[j+1]$
3. $0 \leq \text{next}(j) < j$ Köv: $j > \text{next}(j) > \text{next}^2(j) > \dots > \text{next}^k(j) = 0$
↑
valamely k > 0-ra
4. $0 \leq \text{next}(j+1) \leq \text{next}(j) + 1$
5.
 - a. $\text{next}^k(j)$ értelmezve van $\Leftrightarrow \exists$ a P[1..j]-nek a k. leghosszabb ps-párosa
 - b. $\text{next}^k(j)$ értelmezve van $\Rightarrow P[1..\text{next}^k(j)]$ a P[1..j] k. leghosszabb ps-párosa

Q: m > 0

/*előfeltétel*/

R: next[1..m] = next(1..m) /*utófeltétel*/

Inv: $0 \leq i < j \leq m \wedge \text{next}[1..j] = \text{next}(1..j) \wedge P[1..i] \sqsubset P[1..j] \wedge$ (a P[1..j] tetszőleges i-nél hosszabb P[1..l] ps-párosára: $P[1+i] \neq P[1+j]$ ($0 \leq i < j$))

2j-i ∈ 2..2m

2-ről indul, szig. mon. nő

} ⇒ a ciklus legfeljebb (2n-2)-szer hajtódik végre
a ciklus legalább (n-1)-szer végrehajtódik

Példa:

j	1	2	3	4	5	6	7	8
P[j]	A	B	A	B	B	A	B	A
next[j]	0	0	1	2	0	1	2	3

Az algoritmus működése lépésről-lépésre:

			1	2	3	4	5	6	7	8
i	j	next[j]	A	B	A	B	B	A	B	A
0	1	0		A						
0	2	0			A					
1	3	1			A	B				
2	4	2			A	B	A			
0	4	üres mező					A			
0	5	0						A		
1	6	1						A	B	
2	7	2						A	B	A
3	8	3								

Tömörítés

Naiv módszer:

T[1..n]: Σ Σ = {σ₁, ..., σ_d}

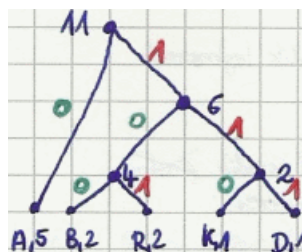
[lg d] bittel kódolható a karakter

n * [lg d] bittel kódolható a szöveg

Huffman kód: egyfajra prefix kód

a szöveg: ABRAKADABRA

jel	előfordulás	kód
A	5	0
B	2	100
R	2	101
K	1	110
D	1	111

Megjegyzés: A karakterenként kódoló tömörítések között a Huffman kód hossza minimális.

Tömörített kód:

0 100 101 0 110 0 111 0 100 101 0
A B R A K A D A B R A

Kitömörítés kódfa alapján

LEMPEZ-ZIV-WELCH (LZW)

$\Sigma = \{a, b, c\}$

IN:	a	b	a	b	c	b	a	b	a	b	a	a	a	a	a
OUT	1	2	4	3	5	8	1	10	11	1					

szó	kód
a	1
b	2
c	3
ab	4
ba	5
abc	6
cb	7
bab	8
baba	9
aa	10
aaa	11
aaaa	12

Rekonstruálás:

IN'	1	2	4	3	5	8	1	10	11	1
OUT'	a	b	ab	c	ba	bab	a	aa	aaa	a

8-as kód nincs a szótárban!

generáláskor a 8-as kód a ba... szövegből jött létre

$\underset{5}{ba} \text{ } \underset{8}{bab} \rightarrow \underset{8}{baba}..?$

(hasonlóan járunk el a 10-es, 11-es esetben is)

szó	kód
a	1
b	2
c	3
ab	4
ba	5
abc	6
cb	7
bab	8
baba	9
aa	10
aaa	11
aaaa	12

az utolsó sor dekódoláskor legtöbbször felesleges már

LZW_COMPRESS(In, Out, Σ)
$D := \{\underline{\sigma}_1: 1, \underline{\sigma}_2: 2, \dots, \underline{\sigma}_d: d\}$ kód := d + 1 s := get_char(In) while not eof(In) c := get_char(In) if $(\widehat{sc}:_) \in D$ s := \widehat{sc} write(Out, kód(D,s)) $D := D \cup \{\widehat{sc}:kód\} \odot$ s := c kód := kód + 1 else write(Out, kód(D, s))

$\Sigma = \{\sigma_1, \dots, \sigma_d\}$ ábécé

s: string

c: char

D: szótár, „string: kód” alakú rendezett párosok halmaza

\widehat{sc} : az s string és a c char konkatenáltja

$\underline{\sigma}_i$: a σ_i betűből álló string (egyetűs string)

kód(D,s) = a D szótárban az s string kódja

eof(In) \Leftrightarrow az In inputról \forall karaktert beolvastunk

„s: ” olyan rendezett páros, aminek az első komponense s

\odot Az így jelzett utasítások csak akkor hajtandók végre, ha még kód \leq MAXKÓD, ahol MAXKÓD a kódok előre rögzített hosszától függ.

Pl: ha ez 12bit, akkor MAXKÓD = $2^{12} - 1 = 4095$.

LZW_DECOMPRESS(In, Out, Σ)
$D := \{\underline{\sigma}_1: 1, \underline{\sigma}_2: 2, \dots, \underline{\sigma}_d: d\}$ kód := d + 1 k := get_code(In) s := string(D, k) write(Out, s) while not eof(In) k := get_code(In) if $(_:k) \in D$ t := string(D, k) write(Out, t) $D := D \cup \{\widehat{st}_1:kód\} \odot$ s := t kód := kód + 1 else t := \widehat{ss}_1 write(Out, t) $D := D \cup \{t:kód\} \otimes$

s,t: string

k, kód: kódok

t_1 : a t string első betűje

string(D,k) = a D szótárban k kódhoz megfelelő string

eof(In) \Leftrightarrow az In inputról \forall kódot beolvastunk

„_:k” olyan rendezett páros, aminek a 2. komponense k

\otimes : Itt k = kód teljesül

Megjegyzés: Balra, az elágazásban az „(_:k) \in D” feltétel helyén „k < kód” is állhatna (így egy kicsit gyorsabb lenne az algoritmus)

Felhasznált segédanyagok:

- Az előadáson készített jegyzetem (Koru),
- Whisperity előadás jegyzete (a jegyzetben található összes kép és néhány szöveges kiegészítés).
- <http://aszt.inf.elte.hu/~asvanyi/ad/sor%20alapu%20Bellman-Ford%20alg.pdf>
- <http://aszt.inf.elte.hu/~asvanyi/ad/Lempel-Ziv-Welch%20alg.pdf>

Külön köszönet Dr. Ásványi Tibor tanár úrnak a jegyzet alapos átolvasásáért, a talált hibák jelzéséért és az anyag megértését segítő megjegyzéseikért.

A jegyzetet átolvasták és a talált hibákat jelezték, amiért köszönet:

- Bán Róbert
- Fekete Anett
- László Tamás
- Nagy Vendel
- Szabó Gergő
- Szécsi Péter
- Tőkés Anna